Pääkirjoitus

Pääkirjoitus: Taloutta vahvistavia toimenpiteitä tarvitaan yhä

Suomen talous | 13.06.2017

Talouskasvu on Suomessa nopeutunut monen heikon vuoden jälkeen, ja kasvun ennustetaan jatkuvan. Talous on silti edelleen haavoittuvassa tilassa. Teollisuuden pohja on kaventunut, työttömien määrä suuri ja julkinen talous alijäämäinen. Kasvun nopeutuminen lieventää nyt talouden ongelmia mutta ei ratkaise niitä. Talouskehitystä korjaavien toimenpiteiden jatkaminen on tärkeää.



Suomen talouden näkymät ovat muuttuneet aiempaa valoisammiksi. Talouskasvu on vahvistunut usean heikon vuoden jälkeen, ja kasvun ennustetaan jatkuvan.

Talouskehitys on muuttunut aiempaa tasapainoisemmaksi. Pitkään hyvin vaimeasti kehittyneet vienti sekä kone- ja laiteinvestoinnit ovat piristyneet vuoden 2016 lopulta lähtien. Samalla kulutus ja rakennusinvestoinnit ovat jatkaneet kasvuaan.

Viennin ennustetaan lisääntyvän edelleen. Yksi tärkeä tekijä aiempaa paremman vientikehityksen taustalla on ulkoisen ympäristön koheneminen. Kansainvälinen kauppa on lisääntynyt, ja Suomen viennin kannalta tärkeät taloudet kasvavat. Osaltaan tähän vaikuttaa kasvua voimakkaasti tukeva rahapolitiikka monessa maassa – myös euroalueeseen lukeutuvassa Suomessa.

Viennin kasvun edellytyksiä on nyt kohentamassa myös Suomen kustannuskilpailukyvyn kehitys. Useiden vuosien ajan työkustannukset nousivat Suomessa nopeammin kuin kehittyneissä kauppakumppanimaissa keskimäärin. Tämä kehityssuunta ei kääntynyt heti sen jälkeen, kun Suomen vienti ja keskimääräinen työn tuottavuus supistuivat poikkeuksellisen paljon kansainvälisen finanssikriisin alettua. Viime vuosina aiempaa maltillisemmat palkkaratkaisut ovat pysäyttäneet kustannuskilpailukyvyn heikkenemisen, ja vuoden 2017 alussa voimaan tulleen kilpailukykysopimuksen ennustetaan kohentavan viennin ja vientialojen työllisyyden edellytyksiä.

Vaikka Suomen talouden näkymät ovat aiempaa valoisammat, ei talouden tila vielä ole vahva. Verrattuna vuoteen 2008 vientitulot ovat edelleen pienemmät, teollisuuden pohja on kaventunut ja teollisten työpaikkojen määrä supistunut poikkeuksellisen jyrkästi. Työttömiä ja pitkäaikaistyöttömiä on paljon.

Viime vuosien toimet julkisen talouden tasapainottamiseksi ovat onnistuneet pienentämään julkista alijäämää, vaikka suurten ikäluokkien tulo eläkeikään on osaltaan vaikuttanut toiseen suuntaan. Menot ovat joka tapauksessa edelleen tuntuvasti suuremmat kuin tulot, eikä tähän tilanteeseen ennusteta ratkaisevaa muutosta, vaikka talouskasvu on aiempaa nopeampaa.

Talouskasvun odotetaan viimeaikaisesta kiihtymisestä huolimatta pidemmällä aikavälillä jäävän tuntuvasti hitaammaksi kuin menneinä vuosikymmeninä. Tämä johtuu sekä aiempaa heikommasta väestökehityksestä että työn tuottavuuden kasvun pitkäaikaisesta hidastumisesta, joka on koettu kehittyneissä talouksissa laajasti. Nämä trendit painavat julkisen talouden tasapainoa.

Vuonna 2015 päätetty eläkeuudistus kohensi julkisen talouden pitkän aikavälin näkymiä. Julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys on silti edelleen varmistamatta. Odotettavissa olevat julkiset tulot eivät riitä odotettavissa olevien menojen rahoittamiseen ilman uusia päätöksiä sellaisista toimista, jotka vahvistavat julkisen talouden näkymiä.

Suomen talous on siten nyt ponnistamassa kasvuun haavoittuvassa tilassa. Monissa kehittyneissä talouksissa kasvu on jatkunut jo usean vuoden ajan. Jos kansainvälisen talouden seuraava käänne heikompaan suuntaan tapahtuu ennen kuin Suomen vienti, työllisyys ja julkinen talous ovat oleellisesti nykyistä vahvempia, voimme päätyä entistä vaikeampaan tilanteeseen. Näkymiä varjostaa joka tapauksessa 2020-luvulla vanhenevan väestön hoitotarpeen kasvu.

Jotta talous saadaan kestävästi vahvistuvalle uralle, tarvitaan lisää toimia, joilla kohennetaan

julkisen talouden tasapainoa lähivuosina. Lisäksi tarvitaan julkista taloutta pitkällä aikavälillä parantavia toimia.

Vientitulojen ja vientialojen työllisyyden kasvattamiseksi tarvitaan kilpailukykysopimuksen umpeutumisen jälkeenkin kustannuskilpailukyvyn paranemista. Tämä merkitsee lähivuosina sellaista työkustannusten nousuvauhtia, joka on tuottavuuskehitykseen suhteutettuna kehittyneiden kauppakumppanimaiden keskiarvoa hitaampaa. Sitä tarvitaan yhtä lailla sekä vientialoilla että kotimarkkina-aloilla, joiden hintakehitys vaikuttaa keskeisesti vientituotannon kustannuksiin.

Useita vuosia kestäneiden suurten vaikeuksien jälkeen ovat Suomen talouden näkymät aiempaa suotuisammat. Kun talouteen on kohdistunut useita kielteisiä häiriöitä, on kotimaisten korjaavien toimenpiteiden merkitys ollut suuri. Näitä toimenpiteitä on nyt syytä jatkaa.

Helsingissä 9.6.2017

Erkki Liikanen
Suomen Pankin pääjohtaja

Asiasanat

julkisen talouden alijäämä, kustannuskilpailukyky, Suomen talous